

Sygn. akt Kp 1/17

POSTANOWIENIE

Warszawa, dnia 8 marca 2017 r.

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Henryk Cioch – przewodniczący

Grzegorz Jędrejek

Mariusz Muszyński – sprawozdawca,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 8 marca 2017 r., wniosku Prokuratora Generalnego z dnia 7 marca 2017 r. o wyłączenie sędziów Trybunału Konstytucyjnego Stanisława Rymara, Piotra Tulei i Marka Zubika z udziału w postępowaniu w sprawie o sygn. akt Kp 1/17 z wniosku Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, złożonego w trybie art. 122 ust. 3 Konstytucji, o zbadanie zgodności:

- art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo o zgromadzeniach z art. 32 ust. 1 i art. 57 Konstytucji,
- art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo o zgromadzeniach z art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 w związku z art. 57 Konstytucji,
- art. 2 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo o zgromadzeniach z art. 2 Konstytucji,

postanawia:

na podstawie art. 41 ust. 3 w związku z art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072) wyłączyć sędziów TK Stanisława Rymara, Piotra Tuleję i Marka Zubika z udziału w postępowaniu w sprawie o sygn. akt Kp 1/17.

UZASADNIENIE

I

We wniosku z 7 marca 2017 r. Prokurator Generalny wystąpił o wyłączenie sędziów TK Stanisława Rymara, Piotra Tulei i Marka Zubika z udziału w postępowaniu w sprawie o sygn. akt Kp 1/17. Prokurator wskazał, że we wniosku do TK z 11 stycznia 2017 r. zakwestionował zgodność z Konstytucją uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego (M. P. Nr 93, poz. 1067). Uchwała ta dotyczyła wyboru na stanowiska sędziów TK: Stanisława Rymara, Piotra Tulei i Marka Zubika. Podważenie przez jednego z uczestników postępowania przed TK legitymacji wskazanych osób do bycia sędziami TK powoduje, że istnieją wątpliwości co do ich bezstronności w obiektywnej ocenie sprawy, w której stanowisko przedłożył Prokurator Generalny.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Instytucja wyłączenia sędziego Trybunału z orzekania w sprawie została kompleksowo uregulowana w rozdziale 3 działu II ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2027; dalej: o.t.p.TK) zatytułowanym „Wyłączenie sędziego Trybunału” (art. 39-41). Zgodnie z art. 39 ust. 1 o.t.p.TK, „[s]ędzia Trybunału jest wyłączony z udziału w rozpoznawaniu sprawy, jeżeli: 1) wydał akt normatywny będący przedmiotem wniosku, pytania prawnego albo skargi konstytucyjnej; 2) wydał orzeczenie, decyzję administracyjną lub inne rozstrzygnięcie, w sprawie pytania prawnego albo skargi konstytucyjnej; 3) jest uczestnikiem postępowania lub pozostaje z uczestnikiem postępowania w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy może oddziaływać na jego prawa i obowiązki; 4) był przedstawicielem, pełnomocnikiem lub doradcą uczestnika postępowania; 5) jest stroną w postępowaniu w sprawie, w której zostało przedstawione pytanie prawne lub stroną w tym postępowaniu jest jego małżonek, krewny lub powinowaty w linii prostej, krewny boczny do czwartego stopnia lub powinowaty boczny do drugiego stopnia”.

Ponadto, w myśl art. 39 ust. 2 o.t.p.TK, „[s]ędzia Trybunału podlega również wyłączeniu z udziału w rozpoznawaniu sprawy, jeżeli: 1) uczestniczył w wydaniu aktu normatywnego, orzeczenia, decyzji administracyjnej lub innego rozstrzygnięcia [...] i może wywołać to wątpliwości co do jego bezstronności; 2) istnieją inne [...] okoliczności mogące wywołać wątpliwości co do jego bezstronności”. Zgodnie z art. 39 ust. 3 o.t.p.TK, w wypadku, o którym mowa w art. 39 ust. 2 o.t.p.TK, „sędziego Trybunału wyłącza się z udziału w rozpoznawaniu sprawy, jeżeli podmiot składający wniosek o wyłączenie uprawdopodobni istnienie okoliczności mogących wywołać wątpliwości co do jego bezstronności”.

2. Prokurator Generalny przedstawił argument, że udział sędziów TK Stanisława Rymara, Piotra Tulei i Marka Zubika w orzekaniu w sprawie o sygn. akt Kp 1/17 budzi wątpliwości co do ich bezstronności. Jest to przesłanka, która umożliwia wyłączenie sędziego na podstawie art. 39 ust. 2 pkt 2 o.t.p.TK.

3. Trybunał Konstytucyjny zauważa, że nie rozstrzyga w niniejszym postanowieniu, czy wniosek Prokuratora Generalnego TK z 11 stycznia 2017 r. kwestionujący zgodność z Konstytucją uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego (M. P. Nr 93, poz. 1067), dotyczącej wyboru na stanowiska sędziów TK: Stanisława Rymara, Piotra Tulei i Marka Zubika, jest zasadny. Trybunał w niniejszym składzie posiada kognicję ograniczoną do zbadania prawdopodobieństwa zaistnienia braku bezstronności w postępowaniu w sprawie o sygn. akt Kp 1/17.

4. Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że bezstronność łączy się z obiektywizmem. Oznacza ona brak uprzedzeń, a bezstronnym jest ten, kto kieruje się obiektywizmem, czyli nie jest stronniczy. Pojęcie to odnosi się zarówno do stosunku sędziego do stron jak i do przedmiotu sprawy (por. R. Reiwer, *Wyłączenie sędziego w procesie cywilnym*, Warszawa 2016, s. 1).

Jeśli w pojęciu bezstronności mieści się stosunek sędziego do uczestników postępowania, to niewątpliwie sytuacja, w której jeden z tych uczestników (Prokurator Generalny) w sposób formalny zakwestionował legitymację sędziego do orzekania i w której działanie uczestnika postępowania może doprowadzić do pozbawienia mandatu sędziego TK, może wpływać na stosunek takiego sędziego do tego uczestnika postępowania.

Swoista sytuacja, która powstała w wyniku złożenia do TK wniosku Prokuratora Generalnego o zbadanie konstytucyjności uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego (M. P. Nr 93, poz. 1067), powoduje, że wątpliwości co do bezstronności wskazanych w tej uchwale osób wybranych przez Sejm na sędziów TK w stosunku do tego uczestnika postępowania są zasadne, a zatem istnieją podstawy do wyłączenia sędziów TK Stanisława Rymara, Piotra Tulei i Marka Zubika z udziału w postępowaniu w sprawie o sygn. akt Kp 1/17.

Z powyższych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

Henryk Cioch

Grzegorz Jędrejek

Mariusz Mączyński